

BUMTSI BUM -ORKESTERIN TYÖ OLI IMPROVISAATIOTA

Suosikkiohjelman muusikot tekivät tv-historiaa kuin leikiten

Pekka Raittinen

Ensi kuussa lopettava Bumtsi Bum -suosikkisarja jättää suomalaisten tv-kanavien ohjelmakarttoihin tasokkaan musiikkiviihdeohjelman mentävän aukon. Ohjelman vakio-orkesterin jäsenten mukaan lähes kahdeksan vuoden työrupeama on ollut muusikolle palkitseva monessakin mielessä.

Syyskuu 2004. Bumtsi Bum -viihdeohjelman kolmanneksi viimeisissä nauhoituksissa MTV3:n studioilla Pasilassa tunnelma on odottavan hektinen. Käynnissä on päivän toisen ohjelman nauhoitukseen valmistautuminen iltapäivällä. Ohjelman laulajat, **Dannyn** taustalaulajattarista koostuva **D'Voices** ja suomenruotsalainen a cappella -ryhmä **Fork**, ovat parhaillaan muualla avaamassa ääniään.

Ihmisiä kulkee pitkin Ilmalan

pitkiä ja tutunoloisia käytäviä edestakaisin, kun ohjelman yleisönä toimivien kuorojen jäsenet vähitellen saapuvat nauhoitukseen ja edellisen ohjelman artistit lähtevät pois. Osa ohjelman studio-orkesterin jäsenistä valmistautuu päivän seuraaviin koitoksiin kahvin ja pullan merkeissä takahuoneessa. Tuottaja **Marjuka Yliruusi** ja ohjaaja **Sirpa Teräs** pitävät huolta siitä, että jokainen on oikealla paikallaan.

Bumtsi Bum -orkesteri on pysy-

nyt samana ohjelman koko historian ajan: siihen kuuluvat kapellimestari/pianisti **Jari Puhakka**, kitaristi **Juha Lanu**, basisti **Heikki "Häkä" Virtanen**, rumpali **Jartsa Karvonen** sekä saksofonisti **Heikki Pohto**. Mikä sitten on orkesterin pitkän iän salaisuus? Luulisi, että näin monen vuoden aikana edes yhtä soittajaa olisi täytynyt vaihtaa ainakin kerran.

"Ohjelmahan nauhoitetaan kerran parissa kuukaudessa juuri tällaisissa kolmen nauhoituspäivän putkissa", taustoittaa Jari Puhakka. "Jokaisen päivän aikana on nauhoitettu aina kaksi ohjelmaa, eli kuusi ohjelmaa yhdessä nauhoitusryppäessä."

"Tämä on muusikkojen kannalta hieno asia, koska suora lähetys sitoisi meitä liikaa aikataulullisesti, eikä samaa bändiä olisi varmasti voitu pitää yllä koko aikaa. Myös ohjelman tuotantoyhtiö **Fremantle Media** ansaitsee kiitoksen siitä, että se on tehnyt kaikille osapuolille ajanhallinnan kannalta sopivan kuvausaikataulun."

Saksofonisti Heikki Pohto kertoo, että yllättävän vahvana elää ainakin niin sanotuissa kansan syvissä riveissä käsitys siitä, että ohjelma lähetettäisiin suorana: "Kadunmiehiltä tulee usein kommenttia, että 'niin tähän olette siellä joka lauanta!'."

Ei virkamiehiä, ei sovituksia

Bumtsi Bum aloitti kuvaruuduisamme syyskuussa 1997. Miten bändi sitten alun perin koottiin?

"**Seppo Hovi** kysyi minulta, olisinko kiinnostunut lähtemään mukaan tekemään tällaista ohjelmaa", kertoo Jari Puhakka. "Hänen luonaan sitten pidimme palaveria ja keskustelimme siitä, mikä kokoinen bändin pitäisi olla ja muista seikoista. Sepolla oli jo joihtakin ehdotuksia valmiina."

Häkä Virtaselle Bumtsi Bum -kutsun ajoitus oli hyvä muun tv-työn kannalta: "Se sattui hyvään saumaan. Olin silloin ollut pitemmän aikaa mukana monissa Yleisradi-ohjelmien taustabändeissä."

"Ylen TV1 alkoi kuitenkin juuri tuohon aikaan ajaa koko viihdetuotantoaan alas, mikä tietenkin heijasteli ajan henkeä. Siirryin sitten taas MTV:n puolelle, jossa olin aiemmin ollut tekemässä muun muassa Toivotaan, toivotaan -ohjelmaa yli kymmenen vuoden ajan."

Myös Juha Lanulle tv-työ on

tullut tutuksi: "Nyt olen ollut paljon Maikkarilla kymmenen vuoden ajan. Joskus kysytään, että onko teillä joku virkamiesorkesteri siellä, kun naama on aina ruudussa? Mutta freelanceita-han me kaikki olemme"

Sitkeän huhun mukaan Bumtsi Bum -orkesteri tietäisi etukäteen ne kappaleet, jotka avautuvat kilpailijoille kysymysriveiltä. Kuitenkin vain Puhakka tietää oikeat rivit ennakkoon.

"Pilottijaksossa Jari taisi tuoda meille nuotit rivillä olevista kappaleista", Lanu muistelee. "Siitä ei kuitenkaan ollut mitään hyötyä, koska laulaja saattaa lähteä laulamaan kappaletta mistä kohtaa vain ja mistä sävellajista tahansa."

"Siitä lähtien on ollut kirjoittamaton sääntö, ettei kappaleista puhuta etukäteen", jatkaa Virtanen. "Sitä paitsi ennen kuin rivi aukeaa, laulaja saattaa tapailla kolmeakin laulua, joita kukaan ei tietenkään voi tietää etukäteen."

Puhakan mukaan ohjelmassa ovat selkeästi sovitettua materiaalia olleet ainoastaan tunnusmusiikki, loppulaulu sekä joissakin jaksoissa esiintyneet sikermät.

Harhamarginaalia ja spontaanisuutta

Muusikon työ on odottelua. Odottelemaan Ilmalan studion takahuoneeseen on tullut myös **D'Voicesin** "pomo" **Danny**, arvatun suojattiansa henkiseksi tuoksi. Iso-D heittää bändin poikien kanssa rentoa huulta, vastailen aina välillä kännykkäänsä.

Iltapäivällä nauhoitetaan ohjelman pikkujoulujakso. Yhtyeelle

"Ohjelma on erikoinen spontaanisuutensa ansiosta."

etsitään puvustosta vuodenaikaan ja juhlaan sopivat kimaltelevat glitter-paidat. Vaatteiden sovitusta aiheuttaa huoneessa yleistä huvittuneisuutta.

Bumtsi Bum -työ eroaa tokin näiden muusikkojen peruskauraleivästä muullakin tapaa kuin asusteiden puolesta.

"Tämän ohjelman idea on erikoinen suomalaisessa tv-viihteessä spontaanisuutensa takia", analysoi Häkä Virtanen. "Normaali studiomuusikon työ on 99-prosenttisesti kovaa skarppaamista, jossa ei sallita vääriä ääniä. Tässä

Jari Puhakka on kahdeksan vuoden ajan sekä johtanut Bumtsi Bum -orkesteria että osallistunut kysymysten keksimiseen.

sallitaan 'harhalopuke'."

"Harhamarginaali on pakko olla olemassa", komppaa Juha Lanu.

"Kun laulaja lähtee laulamaan, niin häntä pitää seurata. Se on kuin leikki", korostaa Virtanen. "Myös pianisteja pitää seurata tarkasti, koska yksinkertaisenkin

lanarvoisia yksilöinä, ja tiiminä he ovat täysin lyömättömiä."

Hovi näkee, että hänen oma roolinsa ohjelman vakiopianistina on kunkin jakson solistivieraiden mahdollisimman hyvä tukeminen heidän kilpailusuorituksessaan.

"Pianistina minun hommani on käynnistää musiikki, kun laulaja alkaa etsiä oikeaa kappaletta. Tärkeää on se, että me emme bändin kanssa soita liikaa, vaan annamme tilaa laulajalle ja kappaleelle."

Yleisön odotukset

Miten sitten freelance-muusikon kalenteriin vaikuttaa se, että on tv-ruudussa katsotussa viihdeohjelmassa? Tuleeko työtarjouksia enemmän?

"Sitä on vaikea sanoa", pohdiskelee Heikki Pohto. "Luulen, että tämä vaikuttaa työtilanteeseen sekä positiivisesti että negatiivisesti. Kun aloitin tässä ohjelmassa, ne tyyppit, jotka aiemmin olivat pyydelleet keikoille, eivät äkkiä enää soitelleetkaan."

”Syy oli juuri tuo edellä mainittu: luullaan, että olemme joka lauantai sidottuja suoraan lähetkseen. Sitten jos soitettiin keikalle, se oli tyyliin ’soitin nyt kuitenkin, vaikka olet kiireinen’. Toisaalta, onhan sillä valtava mainosarvo itselle, kun on tv:ssä.”

Vaikka Bumtsi Bum on viihdeohjelmansa ollut rakastettu, voidaan varmasti kaiken rehellisyyden nimissä sanoa, että se on osittain ollut myös vähemmän rakastettu. Bändi on saanut negatiivista palautetta välillä kollegoiltakin.

”Yleinen kommentti on se, että pitääkö teidän olla niin hyvällä tuulella, tai että onko teillä oikeasti niin hauskaa?”, naurahtaa Pohto. ”Joo, kyllä meillä oikeasti on hauskaa.”

Häkä Virtanen suhtautuu asiaan stoalaiseen tynnosti: ”Kaikki tv-ohjelmat ärsyttävät joitakin soittajaryhmiä.”

Entä miten suuri yleisö näkee ohjelman?

”Olen joskus katsojapalautetta lukiessani yllätynyt siitä, kuinka eri lailla yleisö katsoo ohjelmaa verrattuna siihen, miten itse on jonkin tietyn jakson kuvaustilanteessa kokenut”, kertoo Virtanen. ”Yleisölle merkitsee usein enemmän se, että jossakin jaksossa esiintyvät omat suosikit, jotka esittävät tuttuja kappaleita. Itse kokee taltiointitilanteen ja katsoo ohjelmaa enemmän ammattilaisen silmällä.”

”Jos meidän mielestä jokin jakso on ollut keskinkertainen, se saattaa katsojan mielestä olla erittäinkin okei”, summaa Jari Puhakka.

Taustatyön tärkeys

Jari Puhakan työ Bumtsi Bumin tuotannossa on paljon muutakin kuin pelkkää tv-studioissa työskentelyä. Hän on myös mukana ohjelman kysymystiimissä, joka etsii sopivista lauluista sopivat tekstirivit, jotka sitten paljastuvat kilpailijoille tv-monitoreilta kilpailutilanteessa.

”Mukana tiimissä ovat **Timo Turpeinen**, **Marjatta Leppänen**, **Kai Lind** ja tuottaja Marjukka Yli-ruusi. **Meri Hieta-Laurikainen** on tiimin tutkijajäsen, joka huolehtii esimerkiksi siitä, että meillä on tiimin tapaamisissa mukana kaikki kysymysten keksimiseen tarvittavat lähdeoteokset.”

Puhakan mukaan jokaisella

tiimin jäsenellä on oma erikoisosaamisen alueensa: ”Kai ja Marjatta hallitsevat erinomaisesti 1950- ja 1960-lukujen iskelmän sekä elokuva- ja näyttämömusiikin. Timo taas tuntee rockin 1960-luvulta lähtien, tyyliin Beatles ja CCR. Itse koen, että vahvin alueeni on 1970- ja 1980-lukujen iskelmä, pop ja disko.”

Puhakka kertoo, että kysymystiimi etsii ja päättää kussakin nauhoitusjaksossa käytettävät tekstirivit kahden, kolmen työpäivän aikana. Jokaiseen yksittäiseen jaksoon valmistellaan kahdeksan riviä.

”Olen itse kokenut työskentelyn kysymystiimissä hyvin tärkeäksi ammatillisesti, koska siinä oppii niin paljon kappaleiden taustasta. Esimerkiksi oppii siitä, minkä tyyppistä kieltä joku yksittäinen sanoittaja käyttää, mikä on hyvin kiehtovaa.”

”Muutenkin työni Bumtsi Bumissa eroaa paljon normaalista tv-kapellimestarin työstä, jollaisista tällä hetkellä TV2:een Leikin varjolla -ohjelmassa. Siinä sovitukset tehdään tarkasti etukäteen, mutta tässä suurin osa soitosta tapahtuu täysin korva-kuulolta.”

”Mielestäni Bumtsi Bum -bändin valtavasta ammattitaidosta kertoo esimerkiksi se, ettei sillä oikeastaan ole väliä, missä sävel-lajissa kappaleet soitetaan.”

Nauha pyörii

H-hetki on vihdoin saapunut. Nauhoitus voi alkaa. Tuttu tunnusmusiikki kajahtaa ilmoille, valot vilkkuvat lavasteissa ja **Marco Bjurström** pomppaa lavalle.

Bjurström esittelee yleisölle orkesterin, joiden glitter-vaatteet herättävät yleisössäkkin hilpeyttä. Bjurström ilkeilee totuttuun tapaansa bändille vaatteista. Seuraavaksi saapuvat jakson laulajat estradille.

Minkälainen on hyvä Bumtsi Bum -laulaja?

”Ei tarvitse välttämättä olla teknisesti tai muuten mikään virtuoosi”, analysoi Juha Lanu. ”Sellaiset laulajat pärjäävät hyvin, joilla on hyvä ulosanti ja jotka muistavat paljon tekstejä.”

Onko vuosien varrelta mieleen jäänyt mitään unohtumattomia suorituksia – hyvässä tai pahassa?

”Yksi unohtumaton kokemus oli **Miitta Sorvalin Uskadara**”, muistelee Jari Puhakka. ”Usein

KIMMO TÄHTINEN

Marion Rungin mielestä Bumtsi Bumissa pärjäävät parhaiten ulospäin suuntautuneet laulajat.

kun tällainen laulaja-näyttelijä päästelee täysillä, siinä yhdistyvät taito ja esitys. Unohtaa ihan välillä itsekin olevansa töissä!”

Laulaja **Marion Rung** on ollut kolme kertaa Bumtsi Bumissa Seppo Hovin vieraana. Hän toteaa, että ohjelmassa kilpailijoina pärjäävät parhaiten ulospäin suuntautuneet laulajat ja persoonat.

”Kun ohjelmassa esiintyy ja kilpaillee, ei voi mieltä sitä, että kuulostanko nyt hassulta tai näytänkö hassulta. Sellainen tyyppi pärjää Bumtsi Bumissa paremmin, joka on aina suuna päänä!”

Myös Rungin mielestä Bumtsi Bum eroaa muista suomalaisista musiikkiviihdeohjelmista juuri spontaanisuutensa ansiosta.

”Koskaan ei voi tietää mitä tapahtuu. Siihen ei voi harjoitella etukäteen.”

Ohjelma loppuu, elämä jatkuu

Bumtsi Bum lopettaa, mutta Bumtsi Bum -bändi jatkaa yhteistyötä. Puhakka kertoo, että orkesteri on tehnyt kaiken aikaa ohjelman ulkopuolella muun muassa yritys-keikkaa. Vuosien varrella yhtye

on hitsautunut yhteissoitossaan saumattomaksi yksiköksi.

Mitä muuta kahdeksan vuoden ajalta on sitten jäänyt takkiin?

”Ainakin nyt ohjelmaa lopettaessa haikeat, mutta hyvät muistot”, summaa Heikki Pohto. ”On aika harvinaista tämän päivän musiikkitarjonnassa tällainen käsityöläismeininki. Toivon, että elävälle oikealle tekemiselle olisi jatkossakin tilaa tv-rudussa.”

”Olisi hienoa jos osattaisiin jatkossakin vaatia monipuolista ohjelmaa”, toteaa Häkä Virtanen. ”Että kaikki ei olisi sitä tietokilpailua, vaan että myös musiikkiohjelmille löytyisi vielä paikka.”

”Nyt näyttäisi siltä, että Bumtsi Bumin tyyppinen tv:n musiikkiviihde, jossa on oikea, soittava bändi, oltaisiin suomalaisessa tv-tuotannossa ajamassa alas”, väittää Juha Lanu. ”Mutta ehkä tämä on vain välivaihe.”

”Ainakin tätä ohjelmaa tehdessä on oppinut, että Suomessa on paljon musiikillista ammattitaitoa. Resursseja löytyy; ne vain pitäisi saada kovempaan käyttöön”, toteaa Heikki Pohto lopuksi.